

UPUTE ZA RAD NA SIGURAN NAČIN TIJEKOM ETNOGRAFSKIH ISTRAŽIVANJA

(Kulturna i lingvistička antropologija)

Metodologija kulturne i lingvističke antropologije podrazumijeva vrlo raznolike oblike rada na terenu. Taj terenski, etnografski, rad temelji se i na kvalitativnoj i na kvantitativnoj metodologiji. Obje „vrste“ metodologije u kontekstu kulturne i lingvističke antropologije usmjerene su na prikupljanje stavova i uvjerenja pojedinaca kroz istraživačke intervjuue (strukturirane ili polustrukturirane) ili ankete/upitnike, odnosno istraživač „podatke“ dobiva od drugih ljudi usmenim ili pismenim putem. U tom smislu može izgledati kao da istraživaču ne prijete neka veća opasnost prilikom provođenja istraživačkog intervjua ili anketiranja ispitanika. Međutim taj se istraživački razgovor ili anketa može provoditi u najrazličitijim kontekstima. Također, kulturni antropolog izuzetno važne podatke za interpretaciju dobiva i procesom etnografskog opažanja neposredne okoline u kojoj provodi istraživanje.

Također, kulturna antropologija od samih začetaka njeguje i specifičnu metodologiju pomoću koje se dobiva nova razina podataka, i koja je bitno razlikuje od brojnih drugih disciplina, koje se sve češće koriste kvalitativnom metodologijom. Radi se o promatranju sa sudjelovanjem, odnosno „metodi prikupljanja podataka promatranjem ponašanja ljudi i sudjelovanjem u njihovim svakodnevnim aktivnostima“. Iako je riječ o samo jednoj od metoda prikupljanja podataka u sociokulturnoj antropologiji, promatranje sa sudjelovanjem često se, kao njezina osnovna i karakteristična metoda, poistovjećuje s nazivima etnografija, etnografska metoda i terenski rad. Promatranje sa sudjelovanjem zapravo obuhvaća dugoročan boravak istraživača u istraživanoj zajednici na istome lokalitetu s članovima zajednice i u manje-više istim uvjetima kao i oni (<http://struna.ihj.hr/naziv/promatranje-sa-sudjelovanjem/21153/#naziv>). Imajući na umu općeprihvaćenu činjenicu da je u okvirima kvalitativne metodologije sam istraživač istovremeno i mjerni instrument (Milas 2005:573), postaje jasno da upravo pomoću promatranja sa sudjelovanjem istraživač može bolje razumjeti istraživani fenomen i značenja koja on ima za zajednicu unutar koje se taj fenomen odvija, upravo stoga što ga je i sam iskusio, sudjelujući u njemu i istovremeno ga proučavajući metodom promatranja.

Iz ovog je opisa metode razvidno da se promatranje sa sudjelovanjem može primijeniti u najrazličitijim kontekstima istraživanja. I dok se lokacija provođenja istraživačkog razgovora može dogovoriti na neutralnom ili sigurnom (sa stajališta zaštite na radu) mjestu, lokacija promatranja sa sudjelovanjem ovisi prije svega o istraživanoj pojavi.

Već se niz godina na globalnoj razini disciplina bavi problematikom provođenja kulturno antropoloških istraživanja u opasnim sredinama ili kontekstima (ratom zahvaćena područja, područja nesigurna za žene (seksualno uznemiravanje)), upravo zbog činjenice da mnogi antropolozi i antropologinje svoja istraživanja provode ili u ratnim zonama ili u zonama konflikta (usp. Sluka 1989, Andersson 2016) ili npr. u doticaju s pripadnicima kultura koje njeguju šovinstički pristup prema ženama. Stoga su istraživačice u mnogim, pa čak ne i u evidentno patrijarhalnim sredinama, često izložene nekom obliku seksualnog uznemiravanja, ponekad i silovanja (što predstavlja još uvijek svojevrsnu tabu temu, vidi npr. Huang 2017), pogotovo u kulturama, kakva je uostalom i hrvatska, gdje se to do nedavno, a ponegdje još uvijek, smatra/lo kulturno prihvatljivim.